

Núm. de Protocol : TSJA-P-001/01

S E N T È N C I A PLE-01

PARTS:

JPP

Representant: en nom propi
Advocat: FFM

Mgfc. Ministeri Fiscal

M.I. Govern

Representant : PM
Advocat: RC

COMPOSICIÓ DEL TRIBUNAL:

President : M.I. Sr. Lluís Puig Ferriol

Presidents de Sala:

M.I. Sr. Yves Picod
M.I. Sr. Albert Andrés Pereira

Magistrats: M.I. Sr. Jean Louis Vuillemin
M.I. Sr. Antoni Bruguera Manté
M.I. Sr. Josep Lluís Vazquez Sotelo
M.I. Sra. Marie Conte
M.I. Sr. Bernard Plagnet (Ponent)
M.I. Sr. Lluís Saura Lluvià

A la vila d'Andorra la Vella, el 6 de febrer de 2002

El Ple del M.I. Tribunal Superior de Justícia, format pels magistrats abans esmentats, ha vist les presents actuacions iniciades en virtut de la demanda formulada per la representació del Sr. JPP en exercici de l'acció de rescabament per error judicial, en les quals han estat part el Mgfc. Ministeri Fiscal i el M.I. Govern.

A N T E C E D E N T S D E F E T

1r.- Mitjançant escrit de data 30 de maig de 2001, el Sr. JPP va formular una demanda davant el Ple d'aquest Tribunal del qual sol·licita una sentència que contingui els pronunciaments següents :

a)- es declari i es reconegui l'existència d'un error judicial en el registre del torn corresponent als expedients ordinaris afectant aquell error a la causa civil registrada amb el número 222-5/ 99 atribuïda a l'Hble. Tribunal de Batlles essent-ne Ponent l'Hble. Batlle N'AFP causat aquell per l'atribució per torn del referit expedient sense seguir l'ordre d'arribada d'assumpes.

b)- es declari i es reconegui que aquell error judicial ha causat un dany patrimonial a aquesta part consistent en la subvenció de totes les despeses judicials de lletrat, taxes judicials i còpies lliurades per l'Hble. Batllia derivades de les actuacions processals practicades amb posterioritat a l'origen d'aital error judicial, les quals han estat declarades nul·les així com un dany moral.

c)- es declari que els referits danys patrimonials es valorin en la quantitat de NOU MILIONS NOU-CENTES TRENTA-UNA MIL TRENTA PESSETES (9.931.030 Pta), la qual s'ha de veure incrementada en cas de considerar-ho pertinent el Ple d'aquest MI Tribunal, en aquelles altres despeses presents (37.500 Pta) i futures (15.000 Pta) que són i hauran d'ésser sufragades per aquesta part a fi d'obtenir el rescabament de l'anterior quantitat.

2n.- Per Providència del dia 7 del següent mes de juny, el M.I. Sr. President d'aquest Tribunal va acordar l'admissió a tràmit de la demanda, va nomenar magistrat ponent al M.I. Sr. Bernard PLAGNET, i va acordar emplaçar el Mag. Ministeri Fiscal i el M.I. Govern donant-los-hi trasllat de la demanda i concedint-los un termini de tretze dies hàbils per aportar el corresponent escrit de contesta, cosa que efectuaren ambdós amb sengles escrits de data 3 de juliol del 2001. El Ministeri fiscal sol·licita que es declari la inadmissió de la demanda per entendre que s'ha produït una caducitat de l'acció, i subsidiàriament, demana la

seva desestimació « per no resultar determinat el perjudici cert i efectiu que li ha ocasionat al demanar el canvi de torn que per error es va produir en la causa núm. 225/5/99 » ; i el Govern sol·licita que es dicti una « resolució en la qual es desestimi en tots els seus termes la seva pretensió » (referint-se a la de l'agent) i que es condemni aquest darrer « al pagament de les costes processals causades ».

3r.-Tant la part agent com els defenents varen presentar els seus respectius escrits de conclusions, i havent renunciat a la celebració de la vista, s'assenyalà l'audiència del proppassat dia 14 de desembre per a la deliberació i la votació de la causa, data en la qual tingueren lloc.

És ponent el magistrat M.I. Sr. Bernard PLAGNET, qui exposa el parer i la decisió del Tribunal.

FONAMENTS DE DRET

Primer.- El Ple d'aquest Tribunal Superior és competent per a conèixer de l'acció plantejada per l'agent segons allò que determinen l'article 10.3 de la Llei Qualificada de la Justícia i l'article 25 de la Llei Transitòria de Procediments Judicials.

Segon.- Essent de data 12 de març darrer l'aute que va declarar la nul·litat i la retroacció de les actuacions processals de la causa 222-5/99, és des d'aquesta data de 12 de març que cal comptar el termini de 3 mesos que estableix l'article 10.3 de la Llei Qualificada de la Justícia per a l'exercici de l'acció per al reconeixement de l'error judicial amb el subsegüent rescabament.

Presentada en aquest cas la demanda exercitant l'acció el dia 31 de maig darrer, és evident que aquell termini no s'havia escolat. Conseqüentment, escau rebutjar l'excepció de caducitat de l'acció oposada pel Ministeri Fiscal en primer terme i passar a examinar la demanda formulada per l'agent.

Tercer.- Per a la comprensió de la qüestió que es formula, és convenient exposar succintament els antecedents següents :

a)- Per escrit de 10 de desembre de 1999 el Sr. JPP va presentar a la Batllia demanda de judici verbal civil, procediment ordinari, contra la Sra. JP, nascuda X, vídua de GP, contra els Srs. CPP i PPP i contra l'entitat X. Tal demanda sol·licitava la nul·litat d'una subhasta judicial i de l'adjudicació subsegüent, la nul·litat de determinades escriptures públiques i altres extrems.

b)- Mitjançant escrit del 14 de gener 2000 els defenents Sra. JP i els germans C. i P.PP comparegueren a la causa i sense contestar la demanda, oposaren les excepcions dilatòries d'incompetència de jurisdicció i de inadequació de procediment. Per la seva banda X., sense contestar la demanda, va oposar com a dilatòria les excepcions de prescripció i de cosa jutjada.

c)- Tramitat l'incident corresponent, el 18 de gener de 2001, l'Hble. Tribunal de Batlles va dictar un aute en el qual va « desestimar en tots els seus termes les demandes incidentals promogudes ».

L'aute anterior va ser completat per via d'aclariment per un altre de 24 del mateix mes de gener amb el pronunciament de la « condemna els promotors de les demandes incidentals al pagament de les costes processals causades ».

d)- El dia 31 del mateix mes de gener, el Sr. JPP adreçà un escrit a la Batllia en el qual acompanyà una nota del seu lletrat d'un import de 9.931.030 Pta. corresponent als honoraris professionals de l'esmentat lletrat pel seu treball d'oposició a les demandes incidentals dels defenents (en la causa principal). I en l'escrit sol·licitava que es requerís aquests darrers per tal que sense dilacions procedissin al pagament de la quantitat esmentada per tal de fer efectives les costes a que havien estat condemnats ; i en no haver obtingut el pagament sol·licitat, en un altre escrit de 5 de març de 2001, que reiterà la petició.

e)- El 12 del mateix mes de març, l'Hble. Tribunal de Batlles, constatant que la causa havia estat atribuïda erròniament al seu inici a la Batllia la qual estava actuant sense que s'hagués seguit el torn establert per l'acord de la Presidència de la Batllia l'1 de setembre de 2000 va « declarar nul·les les actuacions processals practicades en el present expedient retrotraient-les fins al seu estadi inicial i retornant el mateix al President de la Batllia per tal que sigui de nou repartit per torn ».

f)- No conforme el Sr. JPP amb l'anterior decisió anul·latoria, va interposar contra ella recurs d'apel·lació davant la Sala Civil d'aquest Tribunal Superior.

En verificar les condicions d'admissibilitat formal del recurs (d'acord amb allò que determina l'article 70 de la Llei Transitòria de Procediments Judicials) el M.I. Sr. President de la Sala Civil va resoldre « no admetre a tràmit el recurs d'apel·lació....i retornar les actuacions a la Batllia per a la seva prossecució ».

El fonament d'aquesta decisió de inadmissió del recurs d'apel·lació era que l'aute que l'agent volia apel·lar no impossibilitava la continuació del procediment sinó que, contràriament, n'ordenava la reiniciació, no essent per

aquesta raó admissible el recurs d'apel·lació conforme allò que disposava l'article 86 de la Llei Transitòria de Procediments Judicials en relació amb l'article 17 del decret de 4 de febrer de 1986.

g)- Novament disconforme el Sr. JPP amb la resolució precedent, va interposar contra ella un recurs de nul·litat invocant l'empara de l'article 18, apartat 3er de la Llei Transitòria de Procediments Judicials ; dit recurs no va ésser admès per la Sala Civil per Aute de 7 de juny darrer amb l'argument que aquell article 18 bis apartat 3er « fa possible sol·licitar l'anul·lació de les sentències o resolucions fermes que hagin posat fi al procés quan hagin vulnerat el dret fonamental a la jurisdicció ».

Afegia que « l'aute de 25 d'abril darrer de què se'n demana l'anul·lació no és una resolució ferma que posi fi al procés ja que es limita a no admetre a tràmit el recurs d'apel·lació que s'intentava interposar contra una resolució de la Batllia que tampoc posava fi al procés sinó que anul·lava les actuacions per a la seva reiniciació ».

h)- El dia següent d'aquell aute, o sigui el 8 de juny darrer, el Sr. JPP va presentar l'aute esmentat a aquest Tribunal tot manifestant « que en conseqüència essent ferma la calendada resolució (referint-se a l'aute de la Batllia de data 12 de març) procedeix donar curs a l'acció per al reconeixement d'error judicial, així com d'avaluació del dany econòmic produït » ; i ara pretén que el MI Govern li reembossi els 9.931.030 Pta. que diu haver satisfet al seu advocat pels treballs professionals que li va efectuar a fi d'oposar-se als incidents dilatoris rebutjats pels autes de la Batllia de 18 i 26 de gener d'enguany i anul·lats després per l'aute també de la Batllia de 12 de març dictats tots en la causa núm. 222-5/99 ; ja que en haver anul·lat l'aute de 12 de març per raó de l'error en el repartiment de la causa, els autes anteriors que havien imposat el pagament de les costes als seus contraris, se li havia causat un dany consistent en l'import de les costes esmentades que ell havia hagut de satisfer al seu lletrat.

Aquest és el plantejament que fa la demanda de l'agent el qual s'empara en les disposicions de l'article 10 de la Llei Qualificada de la Justícia per reclamar els 9.931.030 Pta. esmentats per causa d'error judicial. La viabilitat o no de la seva pretensió l'examina aquest Tribunal a continuació.

Quart.- En el fet primer d'aquesta resolució han quedat transcrits les peticions de la demanda tal com definitivament les concreta la seva « súplica » als termes de la qual cal estar perquè els pronunciaments de la sentència hauran d'ésser-los-hi congruents.

Atesa per tant la importància de les peticions de la demanda per a la congruència dels pronunciaments de la sentència sembla oportú reproduir-les seguidament :

« a)- es declari i es reconegui l'existència d'un error judicial en el registre del torn corresponent als expedients ordinaris afectant aquell error a la causa civil registrada amb el numero 222-5/ 99, atribuïda a l'Hble. Tribunal de Batlles, essent-ne Ponent l'Hble. Batlle N'AFP, causat aquell per l'atribució per torn del referit expedient sense seguir l'ordre d'arribada d'assumpes.

b) es declari i es reconegui que aquell error judicial ha causat un dany patrimonial a aquesta part, consistent aquest en la subvenció de totes les despeses judicials (honoraris de lletrat, taxes judicials i còpies lliurades per l'Hble. Batllia derivades de les actuacions processals practicades amb posterioritat a l'origen d'aïtal error judicial, les quals han estat declarades nul·les, així com un dany moral.

c) es declari que el referit dany patrimonial es valora en la quantitat de NOU MILLIONS NOU-CENTES TRENTA-UNA MIL TRENTA PESSETES (9.931.030 Pta.), la qual s'ha de veure incrementada, cas de considerar-ho pertinent el Ple d'aquest M.I Tribunal, en aquelles altres despeses presents (37.500 Pta.) i futures (15.000 Pta.) que són i hauran d'ésser sufragades per aquesta part a fi d'obtenir el rescabament de l'anterior quantitat ».

Cinquè.- L'obligació de reparar que l'article 10 de la Llei Qualificada de la Justícia imposa a l'Estat per causa d'error judicial es contreu al supòsit que l'òrgan jurisdiccional dicta una resolució (« dictio juris ») absurda, irracional, horrorosa, injustificable, exorbitant (qualificable de disbarat), bé per haver confós incomprendible i injustificable el supòsit de fet enjudiciable, bé per haver incorregut en equivocacions fora de mida en l'aplicació del dret, o per haver decidit coses no coincidents qualitativament o quantitativa amb la « causa petendi » del litigi.

Aquest és l'abast de l'obligació reparadora per error judicial que l'article 10.1 imposa a l'Estat.

Sisè.- En fer aplicació dels anteriors principis al cas que hem de resoldre advertim que aquí no ha existit cap « error judicial » entès aquest en l'únic sentit possible en què cal entendre'l (l'abans exposat) ; ja que l'aplicació del torn per a la distribució dels assumptes en funció de la seva arribada a la Batllia, tant si es fa de manera correcta com errònia, no té res a veure amb « l'error judicial » de l'article 10.1 de la Llei Qualificada de la Justícia l'aplicació del qual no és aquí escaient, ja que per a fer el repartiment de l'assumpte de què es tracta no va

existir cap resolució jurisdiccional, i encara menys una resolució jurisdiccional a la qual se li poguessin atribuir aquells adjectius « d'horrorosa », « d'absurda, o « d'irracional », que són els atributs que caracteritzen com hem vist les resolucions que han incorregut en « error judicial ».

I essent així, com així és, aquest Tribunal no pot accedir a cap de les peticions a), b), c) de la demanda – que són totes les que s'hi formulen- perquè el Tribunal no pot declarar ni reconèixer « l'error judicial » que aquelles peticions demanen que declari i reconegui, ja que tal error no existeix, ni pot tampoc pronunciar-se sobre les conseqüències de tal « error judicial » essent l'error inexistent ; raons per les quals cal concloure en el refús de la demanda presentada per l'agent pel que fa a “l'error judicial” en ésser aquest inexistent.

Setè.- Però malgrat que totes les peticions de la demanda examinades anteriorment es formulen sobre la base de l'esmentat « error judicial » que al·lega en tot el seu cos (veure pàgines 7 i següents, 13 i següents, 17 i següents) i a pesar que « l'error judicial » adduït constitueix el seu bàsic fonament, el qual, com hem vist, esdevé rebutjable, la demanda addueix també el concepte del funcionament anormal de l'Administració de Justícia per raó d'aquella equivocació en el torn del repartiment, i això fa també necessari que ens referim a aquest altre concepte de l'anormalitat en el funcionament de l'Administració de Justícia.

Vuitè.- El ja esmentat article 10 de la Llei Qualificada de la Justícia també disposa que “l'Estat repararà els danys originats pel funcionament anormal de l'Administració de Justícia”. D'una manera general, el “funcionament anormal” de l'Administració esdevé quan el servei públic no ha complert exactament la missió que li ha estat confiada pel fet d'una mala organització o per un mal funcionament, sense que es pugui reprotxar una falta personal a determinats funcionaris. En efecte, el “funcionament anormal” resulta d'un conjunt de circumstàncies on la combinació porta a l'aparició d'un perjudici per l'administrat.

Aquesta definició general del “funcionament anormal” es pot situar al funcionament de l'administració de la Justícia. En efecte, la qüestió exposada en el present cas no es refereix a la validesa d'una decisió de justícia que hauria causat un perjudici a l'interessat o un atemptat als seus drets fonamentals. La qüestió s'ha de resoldre per tant en l'aplicació de les regles generals de la responsabilitat administrativa.

En aquest cas, pel que resulta de l'exposició dels fets, el Sr. JPP havia obtingut del Batlle la condemna dels seus adversaris al pagament de les “costes

processals causades”, (veure foli 54) . Aquestes costes no li han estat pagades, malgrat la presentació d’una nova demanda davant el Batlle en data 5 de març de 2001 (veure foli 57).

Ara bé, el Sr. JPP no ha pogut cobrar les “costes” per les quals tenia dret pel fet de l’anul·lació “de totes les actuacions processals practicades” (Aute del Batlle de data 12 de març de 2001), per raó d’un error en el registre del torn. Aquesta anul·lació esdevingué definitiva després del rebuig del seu recurs davant el President de la Sala civil (Aute de data 25 d’abril de 2001).

Aquesta situació respon als criteris de “funcionament anormal de l’administració de Justícia” i per tant es compromet la responsabilitat de l’Estat. En conseqüència, el Sr. JPP té dret a percebre una indemnització, per tant convé d’avaluar l’import.

Segons la seva demanda el demandant presenta unes notes d’honoraris lliurades pel seu advocat.

Com ja ha jutjat en varies ocasions el Tribunal Superior (principalment, la Sala Civil en un Aute del 13 d’abril de 2000 i en una sentència de 22 de juny de 2000), l’organisme jurisdiccional no ha de considerar fonamentalment allò que el client beneficiat per la condemna en costes ha de pagar al seu advocat com a conseqüència d’un contracte d’arrendament de serveis, sinó unes quantitats que poden ser diferents des de la perspectiva de la tutela judicial efectiva.

En base a les consideracions anteriors s’ha de precisar que a l’hora de concretar l’import de la minuta d’honoraris del lletrat en aquests casos, cal considerar tots aquells criteris que es deriven de les regles del bon sentit, com poden ser la complexitat de l’assumpte, el treball professional que exigeix, la quantia del litigi i els resultats que s’han obtingut. Per tant, no es procedent determinar l’import d’una minuta tenint solament en compte la quantia de l’afer, ja que cal ponderar també les altres circumstàncies ja mencionades.

Si es combinen tots aquests criteris generals en relació amb el cas que ara s’ha de resoldre, aquest Ple considera que la indemnització s’ha de fixar en la quantitat de un milió i mig de pessetes (1.500.000 pessetes).

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables.

El Ple del Tribunal Superior de Justícia d’Andorra

DECIDEIX

Primer: Estimar parcialment la demanda interposada pel Sr. JPP en reclamació de reparació pel fet del funcionament anormal de l'Administració de Justícia.

Segon.- Condemnar l'Estat al pagament d'una indemnització d'un milió i mig de pessetes (1.500.000 pessetes), al Sr. JPP.

Tercer.- No fer declaració sobre les costes del procediment.

Aquesta sentència és ferma i executiva.

Així ho acorden manen i signen els membres del Tribunal.

NOTIFICACIÓ:

La present sentència ha estat notificada a les parts
 compareixents.....

mitjançant el lliurament
 d'una còpia certificada.

I llegida, la signen, fet del qual en dono fe.

La secretària,

